

Sprawozdanie z życia **DIECEZJI WROCŁAWSKIEJ**

bp Ryszard Bogusz

Wysoki Synodzie

Przedkładając Wysokiemu Synodowi Diecezjalnemu niniejsze sprawozdanie pragnę przede wszystkim podziękować Bogu, że ten kolejny rok naszej wspólnej służby dla Kościoła obficie pobłogosławił. Mimo, iż jesteśmy małą częścią kościoła ewangelickiego w Polsce, to jednak w sposób znaczący zaznaczamy w nim swoje miejsce.

Cieszy fakt, doceniają to władze kościoła. W październiku, w czasie jesiennej sesji Synodu Kościoła **ks. radca Waldemar Pytel** został wybrany jego prezesem. Do Rady Synodalnej wszedł **ks. Edwin Pech**, wcześniej wybrany również do Zarządu Bratniej Pomocy Gustawa Adolfa. Członkiem Komisji Historycznej Kościoła został **dr Rafał Leszczyński**.

Diaspora stanowi dla nas szczególne wyzwanie, bo nie zawsze musi być postrzegana w sposób deprymujący. Wręcz przeciwnie, może stanowić impuls do poważnego traktowania naszej tożsamości, tym bardziej, że stanowimy nieodłączną, historyczną część naszego społeczeństwa, która już w początkach XVI wieku wpisała się złotą kartą w pejzaż wyznaniowy Polski. Jako ewangelicy wnosiliśmy i wnosimy do bogactwa kultury naszego kraju znaczący wkład, którego nikt nie może przecenić. Działamy na wielu płaszczyznach: religijnej, społecznej, edukacyjnej, muzycznej, ekumenicznej oraz międzynarodowej. Właśnie tę działalność naszej diecezji chciałbym w niniejszym sprawozdaniu omówić.

Sprawy administracyjne

Tradycyjnie jednak zacznę od spraw administracyjnych, których w żadnym ze sprawozdań nie da się pominąć, choć zdawałoby się, mają one drugoplanowe znaczenie.

W roku sprawozdawczym nie zmienił się skład personalny diecezji, co niewątpliwie oznacza jej osobową stabilność. Dwóch proboszczów administratorów: **ks. Sławomir J. Sikora** ze Szczecina oraz **ks. Tomasz Stawiak** z Jawora zostali w dniu 8 lutego, wybrani przez swoje parafie proboszczami. Uroczyste wprowadzenie w urząd miało miejsce w Szczecinie 18 maja, a w Jaworze 14 czerwca.

Obecnie w naszej diecezji służbę pełni: 9 proboszczów, 1 proboszcz pomocniczy, 6 proboszczów administratorów oraz 1 wikariusz. Na terenie Diecezji mieszka 1 duchowny emeryt.

Kancelaria diecezji zatrudnia jedną osobę pełniącą funkcję sekretarki i księgowej. Nadal jesteśmy w trakcie procesu regulacyjnego. I choć w roku sprawozdawczym

ukazały się "światelka w tunelu", to jednak optymistycznego finału zabrakło. Nie da się ukryć, że niektóre władze samorządowe, szczególnie w Legnicy, jak typowi politycy, potrafią bardzo wiele obiecywać, deklarować swoją dobrą wolę czy chęć pomocy, ale zwykle na tym się kończy. Chciałoby się ten akapit spuentować deklaracją, parafrazując słowa piosenki "Czerwonych Gitar": "Nie spoczniemy, nim dojdziemy...!" Uzupełniając tę część sprawozdania pragnę poinformować, że Rada Diecezjalna odbyła cztery spotkania i wizytowała wstępnie dwie parafie: w Sycowie i Jeleniej Górze.

W maju, w czasie nabożeństwa w Głogowie, wraz z **ks. radcą Waldemarem Pytlem** wprowadziliśmy Radę Parafialną w Legnicy. Spotkaliśmy się też w tym dniu z Radą Parafialną w Zielonej Górze. Rada Diakonii naszej Diecezji odbyła osiem posiedzeń.

Sprawy religijno-duszpasterskie

Przechodząc do spraw religijno-duszpasterskich należy stwierdzić, że w większości parafii były one prowadzone rzetelnie. Oczywiście mam świadomość tego, że do ideału jest jeszcze daleka droga i zapewne wiele mogłoby być zrobione jeszcze lepiej, solidniej i z większym zaangażowaniem ze strony duchownych. Być może oczekują oni również na jakieś impulsy płynące od swoich wiernych: chęć pomocy czy współpracy. Rzeczywistości diaspory nie da się zmienić, choć niektóre parafie są dowodem na to, że istnieją możliwości rozwoju - również potencjału ludzkiego. Nie zasklepiajmy się nigdy w kompleksach, nie załamujemy rąk, ale działajmy.

Głównym zadaniem każdej parafii jest pielęgnowanie życia religijno-kościelnego. W tym też duchu prowadzone były w diecezji wszystkie zajęcia parafialne. W każdą niedzielę i święta odprawiane były nabożeństwa główne, a w okresie adwentowym i pasyjnym, nabożeństwa wieczorne. W większości parafii odbywały się godziny bądź spotkania biblijne i okolicznościowe. Cieszy fakt, że parafie wychodząc naprzeciw oczekiwaniom swoich wiernych, intensyfikują częstotliwość nabożeństw z sakramentem Komunii Świętej. Nabożeństwa niewątpliwie stanowią najważniejszy punkt życia religijnego zboru, są również jego wizerunkiem. Cieszy fakt, że są one na ogół licznie, jak na nasze warunki, odwiedzane przez wiernych i, co ostatnio szczególnie daje się zauważyć, przez wielu naszych sympatyków.

Praca z młodzieżą i dziećmi, która jest niezwykle ważną dziedziną pracy parafialnej, miała miejsce tam, gdzie były ku temu warunki. Rok bieżący jest ogłoszony przez nasz kościół "Rokiem młodzieży". Mam nadzieję, że wykorzystamy go, by skierować nasze działania w stronę tych, którzy są naszą przyszłością, a którzy wraz z nami dziś stanowią teraźniejszość.

W sprawozdaniu tym nie można pominąć dwóch duszpasterstw środowiskowych: Ewangelickiego Duszpasterstwa Wojskowego i Duszpasterstwa Więziennego. Oba są

ważnymi odcinkami służby diecezjalnej. Kościół powołany został do głoszenia Ewangelii, ale Ewangelia to również dzieło miłości i miłosierdzia, to społeczne działanie Kościoła. Pan Jezus powiedział: "Po owocach poznacie ich" (Mt 7,20). W innym miejscu zaś mówi: "Zaprawdę powiadam wam, cokolwiek uczyniliście jednemu z tych najmniejszych moich braci, mnie uczyniliście" (Mt 25,40). Te słowa często stawały się mottem Kościoła w jego służbie bliźniemu.

Miłosierdzie, dobroczynność i ofiarność towarzyszyły Kościołowi od czasów jego powstania, były one wpisane w jego posłannictwo. Ze względu na przykład Chrystusa i Jego stosunek do ludzi, zrozumiałe było wezwanie apostołów skierowane do pierwszych zborów, aby prowadziły życie w duchu miłosierdzia, służąc Bogu i ludziom. Według słów apostoła Pawła wiara jest czynna w miłości i usługiwaniu. Nowy Testament podaje nam wiele różnorodnych przykładów tej służby.

Dobroczynność i pomoc pierwotnego Kościoła była skierowana do poszczególnych jego członków, do wdów i sierot oraz biednych zborów. Powołano też pierwszych diakonów. Ta aktywna postawa pierwszych chrześcijan zjednywała im sympatię i szacunek u pogan, jednocześnie była potwierdzeniem ich wiary w Jezusa Chrystusa. To pełne miłosierdzia nastawienie pierwszych chrześcijan do ludzi oddziaływało misyjnie na ówczesne otoczenie, które widząc ich życie mówiło: "patrzcie jak oni się miłują". Z biegiem stuleci miłość bliźniego i dobroczynność obejmowała wiele różnych dziedzin życia społecznego i dała początek szpitalom, przytułkom i różnym instytucjom charytatywnym.

Jako ewangelicy chcemy we wspólnocie z innymi chrześcijanami z różnych kościołów solidarnie i wspólnie "usługiwać przy stole": głodnych, spragnionych, chorych, uwięzionych i cierpiących. Pragniemy realizować to w sposób innowacyjny, gdyż posiadamy dzisiaj inne, lepsze środki działania. Nasi współpracownicy i wolontariusze są kształceni i doksztalcani. W wielu wypadkach państwo wspiera nas w działaniach społecznych, które w "naszym wydaniu" są tańsze i, co najważniejsze, czynione z sercem.

Diakonia Diecezji Wrocławskiej zajmuje w tym względzie przednie miejsce. Dom Opieki "Samarytanin" we Wrocławiu, trzy przedszkola (1 we Wrocławiu, 2 w Wałbrzychu), 6 stacji socjalnych, 5 wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego oraz 1 Zakład Opieki Zdrowotnej w Karpaczu.

Szczycimy się również działalnością edukacyjną. W roku sprawozdawczym obchodziliśmy skromny jubileusz 10-lecia Ewangelickiego Centrum Diakonii i Edukacji im. ks. Marcina Lutra we Wrocławiu.

Edukacja od czasów Reformacji mocno związana była z kościołem ewangelickim. Każda większa parafia prowadziła swoją szkołę. Dziś kościół nasz w skali kraju prowadzi wiele szkół, które są jego chlubą. Nasze wrocławskie "Centrum" prowadzi ich aż pięć: Polsko-Niemiecka Szkoła Podstawowa, Gimnazjum Integrycyjne,

Technikum Ekonomiczne i Liceum Ogólnokształcące dla osób niepełnosprawnych oraz Zasadnicza Szkoła Zawodowa - również dla niepełnosprawnych.

Podobnie jak edukacja, również i muzyka odgrywała w kościele ewangelickim niepoślednią rolę. Dawniej ludzie powiadali: "Bis oret qui cantat" - to znaczy: "Podwójnie się modli ten, kto śpiewa." To było powodem rozwoju w luteranizmie śpiewu i muzyki religijnej. I choć Kościół średniowieczny posiadał przepiękny chorał gregoriański, łaciński jednogłosowy śpiew, to jednak na śpiew całego ludu zwrócił szczególną uwagę dopiero **ks. dr Marcin Luter** dostosowując chorał gregoriański dla śpiewu ludu. W ten sposób powstał chorał luterski. Kościół luterski wydał wielkich poetów i pieśniarzy, jak np.: **ks. Pawła Gerhardta**, **ks. Beniamina Schmolcka** proboszcza ze Świdnicy czy jednego z największych luterskich kompozytorów i organistów - **Jana Sebastiana Bacha** albo **Jerzego Fryderyka Haendla** i wielu, wielu innych.

W diecezji naszej dużo miejsca poświęca się muzyce, szczególnie w tych parafiach, gdzie mamy dobre organy. Regularnie organizuje się koncerty i festiwale lub udostępnia na nie kościoły. Od dwóch lat organizujemy Diecezjalny Zjazd Chórów i Muzyków Kościelnych. Ubiegłoroczny odbył się w Lubaniu. W tym roku zaplanowano go w Świdnicy. Powinniśmy dążyć do tego, by przy każdej parafii mógł działać choć niewielki zespół kameralny.

Powołany przed laty do życia Ewangelicki Instytut Muzyki Sakralnej został na razie "uśpiony". Myślę, że mimo pewnych trudności, które napotkaliśmy, uda się nam go na nowo aktywować.

Ekumenia

Ekumenia to temat niezwykle ważny dla współczesnego wizerunku Kościoła. Ekumeniczne Tygodnie Modlitw niejednokrotnie wymuszają wspólne nabożeństwa i modlitwy. I jeśli sceptycy ekumenii mają o nich takie zdanie, to jednak fakt ten jest możliwością przyjrzenia się sobie, poznania tego, co wydawało się obce oraz uświadomienia sobie, że rozdzieleni chrześcijanie muszą zewrzeć szeregi wobec grożącej powszechnie ateizacji i zubożeniu religijnemu. Bądźmy cierpliwi, bo to, co burzono tysiące lat nie da się odbudować w stuleciu.

Ekumenia w naszej diecezji ma wielorakie oblicza. Z jednej strony zauważamy bardzo pozytywne impulsy do współpracy, z drugiej zaś dostrzegamy zamknięcie się dla tego ruchu. Myślę, że nie popełnię błędu, gdy powiem, że jakość ekumenii uzależniona jest od nastawienia się do niej biskupów i duszpasterzy.

Księża naszej diecezji w swoich sprawozdaniach mocno akcentują te sprawy i piszą o wielu nowych inicjatywach ekumenicznych.

Kontakty międzynarodowe

Kontakty międzynarodowe, które utrzymuje diecezja poprzez różnego rodzaju partnerstwa międzyparafialne i międzykościelne są świadectwem naszych wspólnych dążeń i chęci bycia w rodzinie kościołów ewangelickich, szczególnie jeśli chodzi o naszych najbliższych sąsiadów, którymi są Niemcy i Czesi.

Niewątpliwie przełom roku 1989 sprawił, że ożywione zostały kontakty zagraniczne i wzmocnione partnerstwa międzyparafialne. Dlatego w działaniach Diecezji Wrocławskiej, która swym zasięgiem obejmuje cały pas przygraniczny od Bałtyku po Karkonosze, na czoło wysuwa się partnerstwo z Ewangelickim Kościołem Berlina Brandenburgii i Śląskich Górnych Łużyc. W ramach tego partnerstwa organizujemy co roku "Święto Partnerstwa", a dwa razy w roku kierownictwo diecezji spotyka się roboczo z kierownictwem kościoła regionu Goerlitz. Miłym gestem władz Kościoła Berlina Brandenburgii i Śląskich Górnych Łużyc było zaproszenie mnie do współkonsekracji nowego zwierzchnika tego kościoła **bp. Markusa Droege**.

W roku sprawozdawczym minęła dziesiąta rocznica partnerstwa z Ewangelickim Kościołem Pomorza. Uroczystości odbyły się we wrześniu w Szczecinie. Kazanie w czasie jubileuszowego nabożeństwa wygłosił zwierzchnik Kościoła Pomorskiego Niemiec **bp Hans-Jürgen Abromeit**. To partnerstwo obejmuje również Diecezję Pomorsko-Wielkopolską, a głównymi jego ośrodkami są: Szczecin, Gorzów Wlkp, Koszalin oraz Słupsk. Mamy nadzieję, że po zmianach terytorialnych Kościoła Pomorskiego partnerstwo to zostanie rozszerzone.

Bardzo ważnym wydało się być spotkanie kierownictwa Kościoła Pomorskiego z naszymi Radami Diecezjalnymi w Warcinie. Tematem jego był jubileusz 450-lecia śmierci Reformatora Pomorza **Jana Bugenhagena**.

W 2008 roku, po obradach jesiennej sesji naszego Synodu Diecezjalnego, w czasie nabożeństwa w Szczecinie, podpisany został akt partnerstwa z Ewangelickim Dziekanatem Wiesbaden. W minionym roku delegacja tego kościoła przybyła na kilka dni do naszej diecezji.

Nadal współpracujemy ze Stowarzyszeniem Śląskich Joannitów, którzy na terenie naszej diecezji współfinansują stacje socjalne.

Żywą jest współpraca z Europejskim Centrum Ekumenicznym we Frankfurcie nad Odrą, który w 2008 roku poświęcił swoją siedzibę - odbudowany z ruin Kościół Pokoju.

Najważniejszą jednak jest, moim zdaniem, bilateralna współpraca naszych parafii z partnerami zagranicznymi. Możemy się wzajemnie wiele uczyć od siebie. Myślę, że nasi partnerzy potrzebują nas, naszej otwartości, gościnności, a może przede wszystkim naszego świadectwa o Jezusie Chrystusie. My zaś, jako diaspora, w tych kontak-

tach budować możemy się tym, że nie jesteśmy sami, że mamy za sobą miliony ewangelików w świecie, którzy wierni nauce Reformatora krzewią Słowo Boże.

Jubileusze Kościołów Łaski

Nie od rzeczy jest przypomnieć, że rok 2009 był rokiem jubileuszu 300-lecia Kościołów Łaski. Na terenie Diecezji Wrocławskiej było ich pięć. Pozostały trzy, które należą teraz do kościoła rzymskokatolickiego. W Żaganiu i Koźuchowie pozostały tylko wieże. Jedynym ewangelickim Kościołem Łaski jest kościół na Wyższej Bramie w Cieszynie. Tam uroczystości jubileuszowe odbyły się w maju.

Dzięki dobrej współpracy ekumenicznej i przychylności proboszczów katolickich, mogliśmy na terenie Diecezji Wrocławskiej odprawić jubileuszowe nabożeństwa ewangeliczne w Kościołach Łaski w Jeleniej Górze, Miliczu i Kamiennej Górze. Odprawione zostało też nabożeństwo przy wieży w Koźuchowie i w kościele polskokatolickim w Żaganiu. Jubileusz ten stał się możliwością przypomnienia nie tylko o Ugodzie z Altranstadt, której wynikiem było zezwolenie cesarskie na budowę ewangelickich kościołów na terenie Śląska, ale była to też okazja do zaprezentowania wartości luteranizmu i jego nabożeństwa.

A teraz trochę szczegółów z kalendarium:

18-25 stycznia - Ekumeniczny Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan.

31 stycznia - delegacja diecezji uczestniczyła w konsekracji biskupa pomocniczego Diecezji Legnickiej Kościoła Rzymskokatolickiego **ks. Marka Mendyka**.

6 marca - część parafii naszej diecezji organizowała bądź uczestniczyła w Światowym Dniu Modlitwy.

7 marca - wiosenna sesja Synodu Diecezjalnego.

16 marca - Rada Diecezjalna spotkała się z kierownictwem kościoła z Goerlitz. Spotkanie odbyło się w Reichenbach.

18 i 19 marca - na Wangu odbyły się rekolekcje dla księży naszej diecezji. Prowadził je **ks. dr Marek J. Uglorz**.

3 i 4 kwietnia - odbyły się rekolekcje dla dzieci szkół podstawowych i gimnazjów. Gościny użyczyła parafia Wang. Podobne rekolekcje odbyły się w Szczecinie i Wrocławiu.

10 maja - w Lubaniu odbył się Diecezjalny Zjazd Chórów, w którym uczestniczyły: 2 chóry z Karpacza, 2 z Wrocławia oraz chór z Łużyc.

1 czerwca - w Kościele Łaski w Jeleniej Górze (obecnie rzymskokatolicki Kościół Garnizonowy) odbyło się nabożeństwo z okazji jubileuszu 300-lecia.

11 czerwca - tradycyjnie już w święto BPGA parafia św. Krzysztofa we Wrocławiu zaprosiła nas na Święto Diecezjalne. W czasie nabożeństwa kazanie wygłosił **ks. Stanisław Dorda**. W tym samym czasie odbywał się w Goleszowie Zjazd

Bratniej Pomocy im. Gustawa Adolfa. Do Zarządu wybrany został **ks. radca Edwin Pech**.

10-16 czerwca - gościliśmy delegację Ewangelickiego Dziekanatu z Wiesbaden. Nasi goście odwiedzili kilka parafii na Dolnym Śląsku. Uczestniczyli również w naszym Świećcie Diecezjalnym.

21 czerwca - w Kościele Łaski w Miliczu (obecnie rzymskokatolicki) odbyło się nabożeństwo z okazji jubileuszu 300-lecia. Zarówno w Jeleniej Górze jak i Miliczu były to nabożeństwa w liturgii naszego kościoła.

22-24 czerwca - w Ewangelickim Centrum Diakonii i Edukacji odbyła się doroczna Ogólnopolska Konferencja Duchownych, która wytypowała 3 kandydatów na biskupa kościoła. W ramach konferencji odbył się turniej piłki nożnej o Puchar Biskupa Diecezji Wrocławskiej. Zwycięstwo odniosła drużyna księży naszej diecezji.

w lipcu i sierpniu - odbyły się kolonie i obozy dla dzieci naszej diecezji: Wang, Szczecin, Gross Pinnow.

16-23 sierpnia - na Wangu odbył się 18. Diecezjalny Tydzień Ewangelizacyjny dla Rodzin. Podobnie jak w latach poprzednich cieszył się wielkim powodzeniem.

30 sierpnia - w Legnicy odbyło się nabożeństwo polsko-niemieckie z okazji 100-rocznicy urodzin **biskupa Frenkla**. Wzięli w nim udział uczestnicy seminarium, które odbywało się w Jauernik. Kazanie wygłosił **bp Klaus Wollenweber**.

1 września - odbyło się w Kościele Pokoju w Jaworze uroczyste nabożeństwo z okazji 70-rocznicy rozpoczęcia II Wojny Światowej. Uczestniczyły w nim władze województwa dolnośląskiego z wojewodą i marszałkiem na czele. Kazanie wygłosił przewodniczący EKD **bp Wolfgang Huber**.

12 września - w Jeleniej Górze-Cieplicach odbyło się spotkanie partnerskie Diecezji Wrocławskiej oraz z kościoła z Goerlitz. Brzydka pogoda sprawiła, że było mniej osób niż się spodziewaliśmy.

27 września - w Szczecinie zorganizowano uroczystości jubileuszowe 10-lecia partnerstwa z Kościołem Pomorskim Niemiec. Kazanie w czasie uroczystego nabożeństwa wygłosił **bp Hans-Jurgen Abromeit** z Greifswaldu.

3 października - w Legnicy nastąpiło uroczyste odsłonięcie tablicy z nazwą przykościelnego placu, któremu nadano imię **Pastora Wolfganga Meisslera**.

1-4 października - Międzynarodowe Stowarzyszenie Heinricha Schütza oraz Diecezja Wrocławska zorganizowały "Dni Schütza" we Wrocławiu.

8 października - w parafii św. Krzysztofa we Wrocławiu odbyło się spotkanie z Komendantem Śląskich Joannitów **Bironem von Curland** oraz z **Grafem von Harrach** w sprawie stacji diakonijnych i wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, działających na terenie Dolnego Śląska i w Zielonej Górze.

9 października - w Ewangelickim Centrum Diakonii i Edukacji odbyły się uroczystości jubileuszowe 10-lecia jego istnienia.

10 października - w Kamiennej Górze odbyło się nabożeństwo z okazji 300-lecia Kościoła Łaski.

23-25 października - w Międzyzdrojach odbył się Synod Diecezjalny, którego tematem była rodzina. Wykład wprowadzający wygłosił **ks. Sławomir J. Sikora**.

12 listopada - delegacja naszej diecezji uczestniczyła w uroczystościach 20-lecia pamiętnej Mszy Pojednania w Krzyżowej.

23 listopada - spotkanie z kierownictwem kościoła z Goerlitz w Sycowie i Międzyborzu.

29 listopada - w naszych parafiach odbyła się inauguracja Wigilijnego Dzieła Pomocy Dzieciom.

7 grudnia - w Operze Wrocławskiej odbyło się przedświąteczne spotkanie dzieci z wyleczonymi chorobami nowotworowymi.

13 grudnia - w Gromadce odbyły się ekumeniczne uroczystości wigilijne z udziałem ponad czterystu osób reprezentujących różne kraje i wyznania.

24 grudnia - Telewizja Wrocław transmitowała nabożeństwo wigilijne z kościoła Opatrzności Bożej we Wrocławiu.

31 grudnia - ostatni dzień roku zakończony został nabożeństwami o charakterze pokutnym.

W sprawozdaniach parafialnych piszą księża o różnych wydarzeniach i punktach ciężkości, na których w roku sprawozdawczym opierała się ich służba.

Gorzów Wielkopolski

Punkt ciężkości działań parafii skupia się wokół diakonii, ekumenii i spotkań przygranicznych. Nadal wspiera działania punktu konsultacyjnego "Zielony Kwadrat" dla osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie. Parafia była też współorganizatorem pobytu wakacyjnego dla młodzieży naszej diecezji i Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej w niemieckim ośrodku "Arka" w Gross Pinnow.

Jawor

Rok miniony był kolejnym rokiem stabilizacji i ugruntowania pozycji parafii w mieście. Parafia ta liczy dopiero 18 lat. Miarą jej stabilizacji jest pierwszy po wojnie wybrany proboszcz, którym został **ks. Tomasz Stawiak**.

Kościół jako obiekt dobra kultury wpisany na światową listę UNESCO jest wizytówką ewangelicyzmu na Dolnym Śląsku, a zarazem spełnia wszelkie warunki ku temu, aby oddziaływać misyjnie. Najważniejszym wydarzeniem minionego roku były uroczystości związane z siedemdziesiątą rocznicą wybuchu II Wojny Światowej. Na

nabożeństwo, w którym udział wzięło ponad 400 osób, przybyło pięciu biskupów, czterdziestu księży, wojewoda dolnośląski i marszałek województwa. W kościele odbywały się też różne koncerty.

Jelenia Góra-Cieplice

Tu najważniejszym wydarzeniem minionego roku było Spotkanie Partnerskie z Kościołem Berlina Brandenburgii i Śląskich Górnych Łużyc. W spotkaniu wzięło udział ponad 400 osób z obu stron Nysy Łużyckiej. Parafia była też organizatorem Cieplickich Koncertów Organowych.

Karpacz

Parafia prowadzi wszechstronną działalność. Na początku roku zorganizowano Bal Charytatywny, z którego dochód przeznaczono na organizację i dofinansowanie kolonii letnich dla dzieci naszej diecezji.

W sobotę 14 marca rozpoczęły się już po raz drugi Międzyparafialne Rekolekcje Pasyjne Dla Kobiet. W tegorocznym spotkaniu wzięły udział panie z parafii w Wałbrzychu, Jeleniej Góry-Ciepliec, Świdnicy i Karpacza. Zorganizowano również rekolekcje dla młodzieży szkolnej.

W sierpniu odbyły się kolonie dla dzieci. Przyjechało piętnaścioro dzieci z różnych miejsc naszego kraju. Zajęcia prowadzili: **ks. Dariusz Madzia** z Legnicy i **Iwona Holeksa** z Wałbrzycha.

Tradycyjnie w sierpniu odbył się już XVIII Tydzień Ewangelizacyjny dla Rodzin Diecezji Wrocławskiej. Uczestniczyło w nim ponad 130 osób.

23 września Zespół Wang wyjechał na łotwę, na zaproszenie **ks. bp. Einarsa Alpe**. Zaproszenie było efektem spotkania i poznania się z **ks. Edwinem Pechem** na jednej z konferencji kościelnych w Dreźnie. Wyjazd ten wpisał się w kalendarium obchodów 25-lecia tego zespołu.

Parafia prowadzi stację socjalną.

Kłodzko

To najmniejsza liczbowo parafia naszej diecezji, tym niemniej w granicach swoich możliwości otwiera się szczególnie na pracę ekumeniczną i socjalną.

W dniu 8 marca w kaplicy w Kłodzku po kilkuletniej przerwie ponownie odprawiono nabożeństwo ekumeniczne z okazji Światowego Dnia Modlitwy. Uczestniczki i uczestnicy nabożeństwa i spotkania podkreślali chęć kontynuowania wspólnych modlitw i umawiali się wzajemnie na spotkanie "za rok". Program o spotkaniu ekumenicznym i relację z nabożeństwa przygotowała lokalna Telewizja Kłodzka. Była to jak dotąd jedyna okazja, gdy media lokalne zagościły w parafii.

29 kwietnia proboszcz parafii **ks. Robert Sitarek** przeprowadził w rzymskokatolickiej parafii Matki Boskiej Różańcowej kilka lekcji religii z grupami przygo-

towującymi się do sakramentu bierzmowania. Tematem spotkań była historia Reformacji i prezentacja luteranizmu. Lekcje stały się niepowtarzalną okazją do prezentacji kościoła ewangelickiego. Drzwi wzajemnego zrozumienia i otwartej tolerancji zostały tym samym wreszcie uchylone.

16 czerwca parafia gościła grupę studyjną Stiftung Ev. Schlessier. Goście w trakcie spotkania w kaplicy w Kłodzku zapoznali się z historią powojenną parafii, a także dyskutowali o przyszłości kościoła w Niemczech i diasporalnych parafiach w Polsce.

Legnica

Tu życie parafialne skupiło się wokół nabożeństwa. Ze względu na wartość organów Kościoła Mariackiego, odbyło się tu wiele koncertów.

Do niewątpliwie spektakularnego wydarzenia doszło 3 października, kiedy nastąpiło uroczyste odsłonięcie tablicy z nazwą przykościelnego placu w Legnicy. Plac, zgodnie z uchwałą Rady Miasta, nosi nazwę **Plac Pastora Wolfganga Meisslera**. Uroczystość zakończona została koncertem.

Parafia Lubań

W sposób szczególny ta najmłodsza parafia w diecezji, zaangażowała się w działalność diakonijną. Najważniejszym wydarzeniem kulturalnym był występ w kościele Poznańskiego Chóru Chłopięcego. Parafia Lubań prowadzi m. in. filiał w Zgorzelcu, a nabożeństwa odbywają się w krypcie kościoła Piotra i Pawła w Goerlitz. Parafia rozwija się diakonijnie, przez co wpisuje się pozytywnie w pejzaż społeczności lubańskiej. Ciekawie rozwija się też praca z dziećmi.

Syców - Międzybórz

Te dwie parafie połączone unią personalną główny nacisk kładą na życie nabożeństwowe i diakonijne. Poprzez kontakty z Ukrainą wspierają charytatywnie tamtych współwyznawców. Parafia sycowska organizowała liczne koncerty, które w dużej części miały charakter charytatywny.

Szczecin

Aktywność parafii szczecińskiej jest wielowątkowa. Służba nabożeństwowa oraz praca z dziećmi i młodzieżą należą do najważniejszych. Coroczny Tydzień Dobrej Nowiny w lipcu zgromadził ponad trzydziestkę dzieci.

W marcu odbyły się rekolekcje pasyjne, a ich główny temat brzmiał: "Co kryje się za zamkniętymi drzwiami?". W ramach rekolekcji młodzież wzięła również udział w parafialnym spotkaniu pasyjnym, przygotowała także przedstawienie "Co kryje się za zamkniętymi drzwiami ludzkiego serca?", które pokazała na niedzielnym nabożeństwie.

W grudniu zorganizowano weekend adwentowy wraz z "Adwentówką mło-

dzieżową", w której wzięła udział młodsza i starsza młodzież oraz kilka osób ze Świdnicy, Wrocławia, Słupska oraz Hamburga. Weekend zakończył się uczestnictwem w niedzielnym nabożeństwie.

Niewątpliwym wydarzeniem roku był wybór i instalacja trzeciego w powojennej historii proboszcza **ks. Sławomira Janusza Sikory**.

Parafia szczecińska wzięła też na siebie ciężar partnerstwa z Ewangelickim Kościołem Pomorza.

Rozwijała się działalność Międzynarodowego Centrum Studiów i Spotkań im. **ks. Dietricha Bonhoeffera**, które było odwiedzane przez liczne grupy polskie i zagraniczne. Coroczne "Dni Bonhoefferowskie" miały na celu pobudzenie dyskusji na temat dzisiejszego naśladowania Chrystusa.

W minionym roku, we wrześniu odbyły się uroczystości jubileuszowe 10-lecia partnerstwa z Ewangelickim Kościołem Pomorza, towarzyszyło temu wiele wydarzeń i spotkań. Otwarto też wystawę poświęconą reformatorowi Pomorza **Johanowi Bugenhagenowi**, a poprzedziła ją prezentacja multimedialna, do której komentarz wygłosił **bp Hans J. Abromeit** z Kościoła Pomorskiego Niemiec.

Świdnica

W minionym roku parafia podjęła aktywne działania na wielu płaszczyznach. W ramach działań misyjnych zorganizowano m. in. Bielawskie Refleksje Pasyjne, podczas których uwaga słuchaczy była zwrócona na inny - pozakonsumpcyjny wymiar Świąt Wielkiej Nocy. O Kościele Pokoju zwykło się mówić, iż jest Ambasadorem Kultury Dolnego Śląska. Doskonałym tego dowodem była tegoroczna, jubileuszowa X edycja Międzynarodowego Festiwalu Bachowskiego, która zgromadziła rekordową publiczność. Niezwykle ważnymi wydarzeniami Festiwalu były dwa nabożeństwa kantatowe. Nie tylko parafianie, ale także licznie zgromadzeni mieszkańcy miasta, mogli zachwycić się pięknem muzyki oraz treścią płynącą z kantat.

Istotnym projektem parafii, o którym głośno było w całej Polsce, było powstanie Biblioteki Cyfrowej Kościoła Pokoju.

Kontynuowano także prace przy realizacji międzynarodowego projektu "Europejskiej Wyprawy Śladami Christiana Czepki", który to stał się swoistą wizytówką Kościoła Pokoju w Polsce i w Europie. Spektakl "Mądry tak nie podróżuje..." prezentowany był m.in. w Cieszynie oraz Warszawie.

Należy także podkreślić działalność edukacyjną skierowaną do młodzieży. Tegoroczna edycja Artystycznego Lata na Placu Pokoju spotkała się nie tylko z ogromnym zainteresowaniem młodych ludzi, ale także została doceniona przez władze miasta. Pomysłodawczyni projektu - **Bożena Pytel**, otrzymała w listopadzie prestiżową nagrodę Prezydenta Miasta. To jednak nie jedyna nagroda w tym roku.

Z okazji 10-lecia Powiatu Świdnickiego wręczono statuetki Orły Powiatu. Jedna z nich powędrowała w ręce **ks. Waldemara Pytla** oraz **Bożeny Pytel** za wkład w rozwój tego regionu.

Wałbrzych

Parafia, oprócz pracy duszpasterskiej nacisk swój kładła na działania opiekuńcze poprzez stację socjalną oraz akcje pomocowe. Do tradycji już należy organizacja warsztatów i koncertów muzyki gospel. W kwietniu zorganizowano przekaz satelitarny ewangelizacji "Pro Christ". Aktywne w parafii było Koło Pań.

Wrocław, parafia "Opatrzności Bożej"

Parafia prowadzi wszechstronną i wieloraką działalność. Nabożeństwa, Godziny Biblijne, spotkania młodzieży i studentów, akcje Bractwa Turystycznego i Klubu Rodzica. Parafia dba również o to, aby istniały możliwości spotkań problemowych w różnych grupach. Praktycznie co dzień dzieje się coś w salach parafialnych. Dużym zainteresowaniem cieszy się działalność muzyczna parafii prowadzona przez jej kantora **Dawida Ślusarczyka**. "Lato u Opatrzności Bożej" czy koncerty pasyjne i adwentowe zagościły już w stałym repertuarze muzyki Wrocławia.

W maju wraz z Ewangelikalną Wyższą Szkołą Teologiczną zorganizowany został we Wrocławiu pierwszy Festiwal Kultury Protestanckiej, a w październiku Dni Reformacji. W ramach Dekady Lutra, parafia organizuje coroczne spotkania tematyczne.

W minionym roku, po raz kolejny, parafia wzięła udział we wrocławskim Festiwalu Nauki, organizowanym przez Uniwersytet Wrocławski. W spotkaniu w naszym kościele wzięło udział ponad 600 osób. **Ks. Marcin Orawski** prowadzi regularne spotkania z uczniami gimnazjów oraz wrocławskich szkół podstawowych. W roku minionym przez nasz kościół "przewinęło" się ponad 3000 uczniów.

Cieszy fakt, że Rada Parafialna postanowiła dać możliwość kwaterunku w pokojach gościnnych studentom ewangelikom z terenu całej Polski. Na koniec 2009 roku mieszkało w domach parafialnych 25 studentek i studentów.

Nie sposób wymienić tu wszystkich działań i wydarzeń w parafii. Każde jednak ważne wydarzenie znajduje swoje miejsce na jej stronie internetowej.

Wrocław, parafia "św. Krzysztofa"

Parafia obejmuje swoim działaniem teren Wrocławia i Dolnego Śląska. Nabożeństwa w języku niemieckim odprawiane są regularnie we Wrocławiu, Legnicy, Wałbrzychu, Świdnicy, Lubaniu i Jeleniej Górze-Cieplicach. We Wrocławiu równolegle z nabożeństwem głównym odbywa się szkółka niedzielna dla dzieci. W okresie letnim odbywają się nabożeństwa w języku polskim z okazji Święta Bratniej Pomocy im. Gustawa Adolfa w Kościele Pamiątkowym im. Króla Gustawa Adolfa na Sępolnie.

Regularnie odbywają się godziny biblijne w Wałbrzychu i Wrocławiu oraz lekcje religii w języku polskim i niemieckim we Wrocławiu. Parafia prowadzi stację diakonijną, a służbę pielęgniarską pełni **Lidia Podżorska**. **Waltraud Kołtuniewicz** społecznie prowadzi od lat stację wypożyczania sprzętu rehabilitacyjnego. W minionym roku została uhonorowana nagrodą Diakonii Polskiej.

W minionym roku parafia odprawiła ponad 180 nabożeństw i przygotowała kilkanaście nabożeństw okazjonalnych, w tym nabożeństwa w Kościołach Łaski.

Zielona Góra

We współpracy z parafią żarską kontynuowane były audycje religijne w lokalnym Radiu Zachód. W maju zorganizowano dla wiernych wycieczkę do Wittenbergi. Parafia aktywnie uczestniczy w Międzynarodowym Przeglądzie Pieśni Chrześcijańskiej oraz organizuje cykl koncertów "Wieczory Organowe u Luteranów".

We wrześniu przy murach byłego Kościoła Łaski w Kożuchowie zorganizowano polsko-niemieckie nabożeństwo z okazji 300-lecia, w listopadzie zaś w Uniwersytecie Zielonogórskim "Dni Biblii". Parafia bierze żywy udział w życiu społecznym miasta oraz prowadzi stację socjalną.

Żary

Na życie parafii w roku sprawozdawczym złożyła się przede wszystkim służba liturgiczna, duszpasterska, katechetyczna, odwiedzinowa i charytatywna. Proboszcz parafii zainaugurował i prowadzi: "Pokłosie. Słowo do Ciebie" (cotygodniowy biuletyn internetowy), Effata - telefon zaufania, Effata - mail zaufania oraz Telefon Luter-Kontakt (możliwość zadania pytania z zakresu Lutry, teologii luterskiej i kościoła ewangelickiego).

Dnia 3 grudnia odbyło się w Żaganianiu - w tamtejszym kościele polsko-katolickim (d. staroluterskim) nabożeństwo wraz z imprezami towarzyszącymi z okazji 300-lecia dawnego Kościoła Łaski (obecnie miejska wieża widokowa). W zastępstwie chorego proboszcza żarskiego odprawił je **ks. Dariusz Lik** z Zielonej Góry.

Wysoki Synodzie

Kończąc swoje sprawozdanie, które na pewno nie oddaje całego spektrum naszych działań w ubiegłym roku, pragnę z całego serca podziękować wszystkim za współpracę.

W pierwszej kolejności dziękuję duszpasterzom, którzy są liderami pracy parafialnej, członkom Synodu oraz Radom Parafialnym. Słowa uznania kieruję pod adresem Rady Diecezjalnej z jej kuratorem **dr. Maciejem Lisem** na czele. Podziękowania ślę w stronę wszystkich naszych wiernych, którzy aktywnie uczestniczą w życiu swoich parafii.

Na koniec, ale w sposób szczególny, dziękuję **ks. Marcinowi Orawskiemu**, dzięki któremu możemy oddać do waszych rąk kolejny numer Rocznika Diecezjalnego. Ten ogrom pracy, którą co roku wkłada w jego przygotowanie należy szczególnie docenić. Mam nadzieję, że nasze Roczniki staną się zapisem historii Diecezji Wrocławskiej.

Nie chcę pominąć w tym miejscu nowej strony internetowej diecezji, której prowadzenia podjął się **ks. Cezary Królewicz**, któremu z tego miejsca również dziękuję. Internet stał się w obecnych czasach głównym źródłem wiedzy, choć często wolność słowa bywa w nim nadużywana.

Niech łaskawy Bóg nadal błogosławi naszą wspólną służbę i niechaj nas wspiera we wszelkich poczynaniach, mających na celu rozwój duchowy naszej diecezji i całego Kościoła. Pozwólcie, że sprawozdanie swoje zakończę słowem z Objawienia św. Jana 3,8b. Jezus mówi do anioła zboru w Filadelfii: "Bo choć niewielką masz moc, jednak zachowałeś moje Słowo i nie zaparłeś się mojego imienia".

bp Ryszard Bogusz
zwierzchnik Diecezji Wrocławskiej
Kościola Ewangelicko-Augsburskiego w RP